

ОТГОВОРНОСТ НА УЧАСТВАЩИТЕ В ГРАЖДАНСКО ДРУЖЕСТВО ЛИЦА ЗА ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ И ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ

Договорът за гражданско дружество е уреден нормативно в **чл. 357 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД)**. Неперсонифицираното дружество се създава с договор между две или повече лица, които обединяват своята дейност за постигане на една обща стопанска цел. Съгласно гражданското законодателство неперсонифицираното дружество няма отделна правосубектност т.е. носител на правата и задълженията са участващите в него лица, съобразно своето участие. Неперсонифицираното дружество няма нито материална, нито процесуална правосубектност.

В административния и гражданския процес неперсонифицираното дружество не е страна. Съгласно чл.15, ал.1 от АПК страни в административния процес са “административния орган, прокурорът и всеки гражданин или организация, чиито права, свободи или законни интереси са или биха били засегнати от административния акт”. В **§1, т.2 от АПК** е дадена легална дефиниция на понятието “организация”, последната е “юридическо лице или сдружение на юридически или физически лица, което е организационно обособено въз основа на закона”. За да участва в административния процес е нужно сдружението да притежава субективни права и задължения, което го прави правосубектно и тази правосубектност трябва да е публично правна. Поради това организациите, посочени в АПК като страни са тези сдружения, които по силата на закон могат да бъдат носители на публични субективни права и задължения и това е критерият за тяхното разграничаване.¹ Следователно гражданското дружество не може да бъде страна в административния процес. Същото е положението и в гражданския процес. Страни могат да бъдат само лица, които са правоспособни по материалното право. За правосубектността на страната съдът служебно следи.

Надлежна страна, както в административния, така и в гражданския процес са съдружниците или съдружника, участващи като такива по силата на договора за гражданско дружество.

За разлика от административния и гражданския процес, в данъчния процес гражданското дружество се счита за отделен правен субект. ДОПК фингира, че гражданското дружество има собствена правосубектност.

Съгласно чл. 9, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) неперсонифицираните дружества и осигурителните каси за производствата по кодекса се приравняват на юридически лица. По смисъла на чл. 1, ал. 2 на Закона за счетоводството /ЗСч/, неперсонифицираните дружества са предприятия. Следователно, гражданските дружества, учредени по реда на ЗЗД, следва да водят отделно счетоводство по общите правила на счетоводното законодателство и стандарти. По отношение на производствата за установяване на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски, **включително и в**

---

1 съдебно решение № 7703 от 25.06.2008 по адм.дело 5874/2008 на ВАС и съдебно решение № 231 от 07.01.2011 по адм.дело 14624/2010 на ВАС”.

производства за налагане на обезпечителни мерки, както и в производства по обжалване на ревизионни актове неперсонифицираните дружества са приравнени на юридически лица. Т. е. за данъчни цели неперсонифицираните дружества следва да се разглеждат като самостоятелни правни субекти, които са носители на данъчни права и задължения.

Тъй като, видно от чл. 9, ал. 1, изр. 1 от ДОПК в производства по кодекса неперсонифицираните дружества имат собствена правосубектност, то налагане на предварителни обезпечителни мерки по чл. 121 от ДОПК не може да се извършва спрямо участващите в него лица. Последното **се подкрепя и от изречение второ на чл. 9, ал. 1 от ДОПК, съгласно което се предвижда субсидиарна отговорност на участващите в неперсонифицираното дружество лица и то само в случая на започване на принудително събиране на установените публични вземания.** До момента на издаване на ревизионния акт, връчването му на гражданското дружество и изтичането на 14 дневния срок за доброволно изпълнение принудително изпълнение срещу участващите лица не може да се извърши. Това е причината да не могат да се налагат предварителни обезпечителни мерки по чл. 121 от ДОПК срещу участващите в гражданското дружество лица.

Съобразно с чл. 127 във връзка с чл. 9, ал. 1 от ДОПК принудително изпълнение се насочва само към лицата участващи в гражданското дружество към момента на настъпване на условието за принудителното изпълнение. Едва с издаване на ревизионния акт и изтичане на 14 дневния срок за доброволното му изпълнение е налице основание за започване на принудително изпълнение. Последното се насочва само при условията на субсидарност и то спрямо лицата, които са участници в гражданското дружество, **съобразно тяхното участие, към момента на възникване на основание за принудително изпълнение.** Когато не е издаден ревизионен акт за установяване на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски липсва основание за налагане на предварителни обезпечителни мерки по чл. 121 от ДОПК спрямо участващите лица. Участващите в гражданското дружество лица отговарят за установените с ревизионния акт задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски до размера на участието си. Това означава, че участващите в гражданското дружество лица не отговарят за цялото задължение установено с ревизионния акт за данъци и задължителни осигурителни вноски.

Следва да се има предвид, че отговорността на участниците в гражданското дружество се установява, когато е налице ревизионен акт, подлежащ принудително изпълнение. Само участващите в гражданското дружество лица към момента на настъпване на принудителното изпълнение отговарят, съобразно участието си за задълженията му. Принудително изпълнение и налагане на обезпечителни мерки са допустими спрямо участващите в гражданското дружество лица само след изпълнение на условията по чл. 127 от ДОПК. В случай, че някое от участващите в гражданското дружество лица е заместено от друго лице, последното отговаря, съобразно участието си за размера на установените задължения за данъци и задължителни осигуровки към момента на настъпване на принудителното изпълнение. Когато размерът на участието на едно лице е променен до настъпване на момента на принудително изпълнение по ревизионния акт, с промененото участие лицето ще носи отговорност за данъчния дълг на гражданското дружество.

25.03.2014

Автор:

Любомир Владикин